

ÜZENET

Árpád-házi Szent Margit Plébánia
X. évfolyam / 13. (113.szám)

1182. Budapest, Fogaras utca 16.
PLÉBÁNAI LITURGIKUS LAP

B. Ú. É. K. *Bízzuk Újra Életünket Krisztusra*

Újévi ima!

Egyetlen Isten!
Atya, Fiú és Szentlélek!
Neked ajánljuk ma az emberi idő új kezdetét,
Az évet, amely most kezdődik.
Neked ajánljuk, aki kezdetnélküli Kezdet vagy,
Aki igazság és Szeretet vagy,
Aki Mindenhatóság és irgalmasság vagy,
Te légy jelen benne, és cselekedjél benne!
Mert Altalad élünk, mozgunk és vagyunk.
Az új évnek ezt az első napját
Az Ige földi születése titkával egyesítjük.
A Fiú, akit Te, Atya, az emberiségnek ajándé-
koztál,
hogy, egy legyen velünk.
Ma különös szeretettel és gyöngédséggel vesz-
szük körül
a názáreti Szűz anyaságát,
Akit Te, örök Atya, kiválasztottál,
hogy a Te Fiad édesanyja legyen a Szentlélek műve által,
Aki a mi Szeretetünk a kimondhatatlan Háromság titkában.
Üdvözlünk, új év, a liturgia mai szövegével:
„Áldjon meg Téged az Úr és oltalmazzon!
Fordítsa feléd orcáját, és legyen hozzád kegyes!
Tekintsen rád az Úr, és adjon békességet!”
Újév alkalmával ezeket a kívánságokat
fejezzük ki kölcsönösen egymásnak:
Jézus Krisztus nevében kezdjük újra!
A neve azt jelenti: Isten üdvözít!

(II. János Pál)

Szent Margit!

Pannóniában nőtt, teljes szép viola
Jó magyar nemzetnek biztató hajnala,
Sűz Szent Margit esedezzel
Nemzetünkért az Istennél
Szép magyar lilium!

Árpád-házi Szent Margitról (1242-1271), IV. Béla királyunk lányáról szól ez a 18. századi ének. Személyét már életében, de kivált halála után nagy tisztelet övezte, legendák sora vette körül. Életét először Petrus Ransanus olasz történétíró is megörökítette. A királylány születésének körülményeit így írja le: „Szent Margit, Szűz, negyedik Béla a Magyarok Királyának Leánya volt. Midőn a pogány Tatárok igen kegyetlenül rontanák Magyar Országot, még az Anyja méhében lévén, mind a két Szüléi fogadást tettek az Istennek, hogy csak a gonosz pogány ellenségtől megszabadulnának, a születendő magzatokat örökös szolgálatjára adnák ő Szent Felségének. Meghallgathatnának a Fejedelmek könyörgései. Mert nem sokkal azután a Tatárok kimentek Magyar Országról. Kiknek elmenetele után születet a kisded Leányzó, és Margitnak hívják: azután Királyi gondviseléssel neveltették. Minekutána pedig életének harmadik esztendejét eltöltötte volna, Veszprémben, a Dominiánus Barátok Szerzetének Klostromába vitték.”

Árpád-házi Szent Margit történetét azokat.

E csodás ereklyék egy darabját őrzi a Juilaneum, a soproni Árpád-házi Szent Margit Templom oltára is. Margit szentté avatását,- a feltevések szerint - már egy évvel halála után kezdeményezte bátyja, V. István. A magyar történelem folyamán a szentté avatás gondolata újra meg újra felmerült, Mátyás király is, és III. Ferdinánd is szorgalmazta a kanonizációt. Boldog Margitot végül csak 1943-ban avatták szentté, de a magyar nép az évezredek folyamán, mindig szentként tisztelte., legszebben a Szent Margit-legenda őrzi, melyet Ráskai Lea, Domonkos-rendi apáca, Margit kortársa- írt le, a Nyulak szigetén. Alapjául, feltehetőleg Marcellus atyának, Margit gyóntatójának 1276 körül írt latin nyelvű legendája, valamint a szentté avatási per jegyzőkönyvei szolgáltak, amelynek szövegét 1320 körül fordították magyarra. Ebből tudjuk, hogy Margit, szüleinek fogadalma következtében került három esztendő korában a Veszprémi Domonkos-rendi apácák kolostorába, majd onnan, néhány év múlva, a Nyulak szigetére.

Eszmélkedése után azonban maga választotta az aszkézist, a szegénységet, Isten szolgálatát. Amikor apja, politikai okokból szerette volna férjhez adni, II. Ottokár cseh, majd Anjou Károly szicíliai királyhoz, Margit ezt visszautasította, és 1261-ben önként fölvette a Domonkos-rendi apácák fátylát. Apácaként, Margit sosem élt a származásából adódó jogokkal, tudatos közösséget vállalt a szegényekkel. Az apácák közt ő volt a legpuritánabb, a legszigorúbb életű. Tudatosan, csakis Istennek akart szolgálni. A Legenda alapjául szolgáló vallomások, a misztika egyik nagy, és kivételes képviselőjének mutatják Margitot. Személyéhez, már életében csodatételek fűződnek.

Ezeknek, elsősorban kolostorbéli rendtársai voltak a tanúi. Halála után egyre többen zarándokoltak a Nyulak szigetén található sírjához. Halála évfordulóján, bátyja, István is elzarándokolt a sírjához, ahol ez a kép fogadja: „koporsójánál vakoknak látások megadatott, sántáknak járások, csonkáknak kezük megadatott, és egyéb különb kór-ságbelieknek gyógyulása.” Szent Margit csodatévő ereje, ereklyéiben élt tovább. Ezeknek az ereklyéknek az évszázadok alatt kalandos sors jutott. Megjárta Nagyváradot, Pozsonyt, majd 1719 őszén, Budára vitték, ezután a csontok különböző helyekre kerültek. Ma a margitszigeti kápolnában, Pannonhalmán és több Árpád-házi Szent Margit templomban őrzik azokat. E csodás ereklyék egy darabját őrzi a Juilaneum, a soproni Árpád-házi Szent Margit Templom oltára is. Margit szentté avatását,- a feltevések szerint - már egy évvel halála után kezdeményezte bátyja, V. István. A magyar történelem folyamán a szentté avatás gondolata újra meg újra felmerült,- Mátyás király is, és III. Ferdinánd is szorgalmazta a kanonizációt. Boldog Margitot végül csak 1943-ban avatták szentté, de a magyar nép az évezredek folyamán, mindig szentként tisztelte.

Aki szüntelen hív

De van Valaki, Aki nem kerül el, hanem most elibéd kerül, és nem fordítja el az arcát, hanem a tekintetedet keresi – és hív: Jöjj! Jöjjetek! Még mindig hív. Te tudnád megmondani, mióta hív! És lásd, nem fáradt bele. Még mindig hív! Hát nem szokatlan, érthetetlen és döbbenetes ez? Egy megzúzott élet/ asszony mondta régen: Elhagyott a párom, már közel tíz éve. Én egyre vártam rá, egyre hívtam, egyre kértem! De már belefáradtam, nem hívom tovább. Már nem várom és nem hívom többé. Lásd: . nem fáradt bele, pedig mióta vár rád és mióta hív. Te meg tudnád mondani, mióta. De míg egyeseket „még mindig” hív, addig másokat ismét hív. Téged ismét hív, te egyszer már meghallottad hívását és el is indultál Feléje, csak aztán az út közepén valahol elvesztetted az irányt. Téged ismét hív, aki már Nála voltál, de aztán elszóltott a messzi távol! Útszéli kis élvezetek – mint azt az egy juhocskát a száz közül, amelyik már a pásztoráé volt, de elkódorgott. Most hív, ismét hív! Kisdiák koromban kirándultunk az aggteleki cseppkőbarlangban. A barátommal hátramaradtunk, és egyszerre arra döböntünk, hogy a többiek már messze járnak. A fáklya fénye sírón a szemünkbe világított. Egyszerre csak halljuk vezetőnk kiáltását: Bandi! Zoli! – Majd ismét, utána pedig csend. A falak visszhangzottak, ezért nem tudtuk megállapítani, honnan jön a hang. Kiáltoztunk mi is, de a leghűbb vágyunk az volt, hogy bár ismét hívna, kiáltana a vezetőnk. Lásd, most ismét kiált! Közelről, egészen közelről hív, hogy elindulhasunk Feléje: Jöjj, jöjjetek!

(Gyökössy Endre: Jöjjetek)

Vízkereszt

A római egyház Epiphania Domini azaz Az Úr megjelenése elnevezésű ünnepe. /A keleti egyház e napon Krisztus születését ünnepelte. / A nyugati egyházakban e naphoz kötik a háromkirályok vagy keleti bölcsek (Gáspár, Menyhért, Boldizsár) látogatását a kis Jézusnál. Ezért január 6-át a háromkirályok napjaként is emlegetik. A vízkereszt elnevezés pedig - a szintén e naphoz kötött - Krisztus megkeresztelkedésére utal. Ennek emlékére a nyugati egyházakban a templomokban vizet szentelnek, s e szentelményből a hívek igyekeznek hazavinni valamennyit. A szentelt víz ugyanis sok mindenre használható az év folyamán. A vízszentelés mellett ilyenkor a házakat is megszentelték. Ennek a szokásnak koleda, vagy koledálás a neve. Az ünnephez tartozott a Háromkirályok megjelenítése: a Háromkirály – járás is. Mint az év sok különleges, ünnepi alkalmához, ehhez a naphoz is kapcsolódott időjárás jóslás.

Háromkirályok

Napkeleti bölcsek, csillagjósok voltak, de királyként is emlegetik őket. Korábban több ószövetségi prófécia utalt arra, hogy a Megváltó a pogány világ fölött is át fogja venni a hatalmat. Ezeket a prófeciákat "teljesíti be" a háromkirályok története. Róluk csak Máté evangélista szól, nevük, etnikumuk, látogatásuk idejének közelebbi meghatározása nélkül. Órigenész az ajándékok számából következtetett arra, hogy hárman voltak, de kutatók szerint a hármas szám szimbolikus jelentésű is. Utalhat a Szentháromságra, vagy Krisztus méltóságaira (az arany királyságára, a tömjén istenségére, a mirha emberi mivoltára). Vannak, akik Noé három fiának (Sém, Hám, Jafet) leszármazottait, s így a három bibliai népcsoportnak (semiták, hamiták, jafatiták) képviselőit látják a három királyokban. Szimbolizálhatják egyes vélemények szerint a világ korábban ismert három kontinensét is (Európa, Ázsia, Afrika). Ezt támasztja alá az, hogy a középkortól kezdve a harmadik királyt szerezsennek ábrázolták. Nevüket (Gáspár, Menyhért, Boldizsár) a IX. század óta említik. Hogy a három királyok melyik csillagot követhették, erről sokféle elképzelés van.

Szentelt víz

A templomokban megszentelt vízzel összefüggő hiedelmeket az egyház is erősítette. Nagy szerepet kapott az ember és állatgyógyításban is. Még Vízkereszt napján beszentelték vele az állatokat, megittatták őket, hogy ne legyenek az év folyamán betegek, rühesek. Hasonlóképpen magukra is locsoltak a vízből, rontás, betegségek, himlő ellen. Az Ipoly mentén a ház földjét meglocsolták szentelt vízzel, hogy Isten áldása legyen a házon. Az esztendő során pedig megszentelték vele a gyerekágyas asszony ágyát, tettek az újszülött fürdővizébe, meghintették vele az esküvőre induló menyasszonyt és vőlegényt, a haldoklót, s a háznál felravatalozott halottat. Hatékonyak tartották az ártó hatalmak, a rossz szellemek, és a vihar elűzésére is.

Koleda

Újévtől Háromkirályok napjáig tartott a koleda, vagyis a házszentelés, később egyszerű jókívánságmondó szokás. A házszentelésre már Mátyás király korából is vannak adatok. E szerint Vízkeresztkor a plébános megkezdte hívei látogatását, megszentelte a házat, számba vette a házbelieket, beszédte a lélekpenzét. A koleda ennek a korai egyházi gyakorlatnak a kiteljesedése. Nyitra megyében például a pap, a kántor az egyháziak és a ministránsgyerekek mentek el minden házhoz. Énekeltek, a pap beszentelte, megfüstölte a házat, a kántor felírta a ház ajtajára, vagy az ajtófélfára a három király nevének kezdőbetűjét (G+M+B), mert ez később megvédte a házat a rontástól, a betegségtől. Az esemény végén a háziak megvendégelték a koledálókat. Egyúttal adományokat is adtak az egyházi embereknek, pl. zsák diót, lisztet, szalonnát, kolbászt.

Háromkirály- járás

Főként a Dunántúl déli részén ismeretes ez a szokás. Egykori teljes alakjában cselekménye a következő: a/ a főszereplők Gáspár, Menyhárt, Boldizsár (három király), Heródes, valamint (ha volt) a katona és az angyal bemutatkozása. b/ Heródes, a betlehemi gyerekgyilkos jelenete, viadala az egyik királlyal c/ a "Csillag" kiugratása (a csillag egy rugószerű keresztezett fára volt rögzítve, össze lehetett húzni és ki lehetett nyomni, a végén szita volt, kívül beragasztva, nagy arany csillag tündöklött rajta, bent közepén gyertya volt, amit a házba érve meggyújtottak.) d/ az ajándék kérése és átvétele. A korábban vízkereszti házszentelés részeként szereplő Háromkirály-járást mára önálló adománygyűjtő, jókívánságmondó szokás lett és általában leegyszerűsödött.

Időjárásjóslás Vízkeresztkor

Azt tartották, ha Vízkeresztkor esik, akkor hosszú lesz a tél. Hideg idő esetén korai tavaszban reménykedtek. Egyes helyeken azt mondták, hogy ezen a napon fenni kell, mert akkor hosszú lesz a kolbász. A jugoszláviai magyarok szerint, ha e napon esik az eső, akkor férges lesz a mák, ha hideg van, rossz termésre lehet számítani. Ha a szél fúj, szerencsés év lesz. Ha fagy, soká fog tavaszodni, ha enyhe az idő, akkor hamar jön a tavasz.

Reményik Sándor: Csendes csodák

Ne várd, hogy a föld meghasadjon
És tűz nyelje el Sodomát.
A Mindennap kicsiny csodái
Nagyobb és titkosabb csodák.

Tedd a kezedet a szívedre,
Hallgasd, figyeld, hogy mit dobog,
Ez a finom kis kalapálás
Nem a legcsodásabb dolog?

Nézd a sötétkék végtelenbe,
Nézd a kis ezüst pontokat:
Nem csoda-e, hogy árva lelked
Feléjük szárnyat bontogat?

Nézd, árnyékod hogy fut el előled,
Hogy nő, hogy törpül el veled,
Nem csoda ez?- s hogy tükröződni
Látod a vízben az egeret?

Ne várj nagy dolgot életedbe,
Kis hópelyhek az örömök,
Szitáló, halk szírom-csodák.
Rajtuk át Isten szól: jövök.

Vízkereszti himnusz (részlet)

Látván az újszülött Fiút
a bölcsek kelet kincseit
hódolva átadják neki:
mirrhát, tömjént és aranyat.

Ismerd fel: nyíltan hirdetik
erődét és országodat;
Fiú e hármassal szerint
Atyádtól kaptad sorsodat!

Királynak szól a színarany,
Istent imád az illatos
tömjén: jósolja sírodat
a mirrha drága kenete.

Minden városnál, Betlehem
nagyobb vagy: néked adatott
megszülni testben a Királyt,
az égi üdvösség urát.

Jelezte már prófétaaszó,
csodáival tanuskodó,
magvát elhinti örök Úr,
ki minket országába hív.

JANUÁR - Boldogasszony hava

Január 1. Újév

A polgári év kezdőnapja. A pogány Rómában az évkezdetet Janus tiszteletére tartották, kicsapongással ünnepelték. Az emberek jókívánságokat mondtak, ajándékokat adtak egymásnak. A január eleji évkezdetet a Gergely-féle naptárreform (1582) óta vált általánossá. Ez a nap jelentette az újévet, valamint a télközépi ünnepekört. Számos népszokás, hiedelem kapcsolódik ehhez a naphoz, amelyet napjainkban már csak kevesen ismernek, használnak. Egyik népszerű szokás volt az újévi jókívánságok elmondása házról-házra járva, amiért a háziak almával, dióval kínálták a köszöntőket. Újévkor az egész év sikerét igyekeztek biztosítani, nagyon fontos volt a jó cselekedet az év első napján, és sokféle tiltással is találkozhatunk.

Január 6. Vízkereszt

A karácsonyi ünnepkör zárása, és a farsangi időszak kezdete. Az egyik legrégebbi egyházi ünnep, a 4. századig Jézus születésnapját és az évkezdetet is ezen a napon ünnepelték. Az egyház ezen a napon emlékezik meg a napkeleti bölcsekről, és Jézus megkereszteléséről. E naptól kezdve szenteli a vizet a keleti egyház, a középkortól pedig a nyugati egyház is. A víz megkereszteléséből, (megszenteléséből) ered a magyar vízkereszt elnevezés. A liturgikus vízszentelést vízkereszt vigíliáján végezték a templomban, de haza is hordták meghinteni vele a házat, a gonosz szellemek ellen. Ezen kívül hittek gyógyító hatásában, mely mindenféle betegségre jó volt, de használták a mezőgazdaság és állattartás területein is. A víz és tömjén szenteléséből alakult ki a házszentelés, melyet ma már kevésbé használnak.

Vízkereszt utáni második vasárnap

E napon emlékeztek meg Jézus első csodatételéről, mely imádkozással, énekléssel, evés-sel, ivással társult. A pap - a római misekönyv szerint - ezen a napon olvasta fel a kánai menyegzőről szóló evangéliumot. A kánai menyegzőn (a János evangéliumában leírt legenda szerint) Jézus a vizet borrá változtatta. A kánai menyegzőt több háznál is eljártatták, majd ezt követően hozzáláttak az evéshez, iváshoz, amit a vendégek hoztak magukkal.

Január 17. Remete Szent Antal napja

Remete Szent Antal (i.sz. 250) szerzetes volt, akit a háziállatok védszentjeként tiszteltek. A középkorban előfordultak járványszerű mérgezések, melynek tünetei hasonlítottak az orbáncéhoz. Szent Antal tüzének nevezik az orbáncot és az ehhez hasonló mérgezést. A betegeket imádságokkal, ráolvasással próbálták gyógyítani. Az ehhez kapcsolódó hiedelmek a hitújítás korában elhalványultak, de később újra éledtek Pádúai Szent Antalként.

Január 25. Pál napja

Ezt a napot pálfordulónak is nevezik, arra a bibliai történetre utalva, mely szerint a Jézust üldöző Saul ezen a napon tért meg, és innentől Pál apostol néven emlegetik. Ezen a napon pálpogácsával haláljósást is tartottak. A családtagok számára készített pogácsákba libatollat tűztek, és akié sütés közben megperzselődött arra halál várt a következő évben.

HÍRDETÉSEK 2010.

2010. Január 17:

Templomunk búcsúnapja
10 órakor ünnepi szentmisét mond Benke István plébános atya

2010. Január 17:

19 órakor a Szent Család Scola ad hangversenyt templomunkban

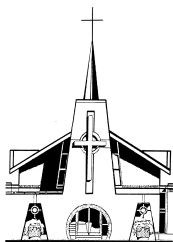
-
- A hónap utolsó péntekén keresztúti ájtatosságot végzünk templomunkban.

Szentmisék rendje:

Hétfő, szerda, péntek este 18 órakor

Vasárnap reggel 7, 1/2 9 és este 18 órakor

Sok boldogságot kívánunk minden testvérünknek akik e hónapban ünneplik születés vagy névnapjukat.

Az **egyházadó** (egyházközségi hozzájárulás) a templomot segíti.
Milyen jó volna, ha támogatnánk egyházközségünket!

Számlaszámunk: **11718000-20382870**

Csekken is fizethető!

Csekk a templom bejáratánál található

Árpád-házi Szent Margit Plébánia havonta megjelenő liturgikus lapja.

Megjelenik 220 példányban.

Cím: BUDAPEST, 1182. Fogaras utca 16.

Tel.: (06-1) 292 4663

Fax: (06-1) 297 5417

Egyházi felelős és kiadó: Benke István plébános

e-mail: ibenke@mail.interware.hu

e-mail: fogaras4@t-online.hu

Főszerkesztő / fotó: ifj. Ruzsa István

e-mail: mutermifoto@gmail.com